

ZA HISTORIÍ PŘEROVSKÝCH VINOHRADŮ

Zhruba od 13. století máme záznamy, že se vinná réva pěstovala i na několika místech Hané. Asi největší vinice byly na Prostějovsku, v oblasti katastru obcí Stařechovice, Kostelec na Hané, Smržice, Čelechovice na Hané a Držovice, jednalo se o jižní a jihovýchodní svah Velkého Kosíře. Tam byly vinice zhruba do poloviny 19. století a poté postupně zanikaly. Některé zdroje mluví i o tom, že vinice údajně byla i v Hanušovicích na Šumpersku. Menší vinice bychom dříve našli například u Brodku u Prostějova, a i na Olomoucku nebo Přerovsku. Víno bylo nápojem vyšších vrstev a vrchnost si navíc příjmy z vinic bedlivě hlídala.

VINARY - Osada tvořená dvěma domky v blízkosti potoka a pěti rybníků vznikla koncem 12. století. Na počátku 13. století se osada rozrostla na 4 až 6 domů a započalo se zde s pěstováním vinné révy. Víno bylo natolik dobré, že místní vinaře proslavilo v širokém okolí. Je vcelku logické, že původní název osady Rybáři byl nahrazen novým Winarzy, který postupně přešel až na dnešní Vinary. Vinary měly několik pánů, přičemž nejvýznamnější byl Vilém z Pernštejna. V letech 1663–1774 byly Vinary v držení jezuitského řádu. Po zrušení jezuitského řádu roku 1774 připadly Vinary majetkovému fondu, který některé grunty odprodal místním sedlákům, kteří začali s rozvojem obce – vybudován mlýn, pivovar, pálenice. Do dnešních dnů se však žádné z těchto staveb nedochovaly. Přiškolena a přifařena byla obec do nedalekého Předmostí. V roce 1960 se Vinary spojily s obcemi Lýsky a Popovice ve střediskovou obec Viničná. V roce 1980 byly všechny tři části připojeny k Přerovu.

SOBÍŠKY – Pěstování vinné révy a výroba vína byla ve středověku součástí života poddaných i vrchnosti na Přerovsku. V archivních materiálech lze o tom nalézt řadu písemných dokladů. Netřeba však bádát v archivech. O existenci vinohradů na Přerovsku v dávných dobách svědčí nejen název místní části Přerova – Vinary, ale také název honu Vinohrad v Penčicích a podobně i v katastrech některých dalších vesnic a měst. Nalézt dnes na Přerovsku větší vinohrad, který se táhne nad vesnicí jako někde na Slovácku, by však zřejmě už nikdo nečekal. A přece existuje. Už z dálky je vidět ze silnice od Buku nad Sobiškami. Vlastník vinohradu Vladimír Matela s manželkou Ivanou zde pěstuje bílé odrůdy hroznů Müller Thurgau, Moravský muškát a Hibernál, z červených vín odrůdu Dornfelder a Domina.

PŘEDMOSTÍ - Tradici vína v této lokalitě obnovili Marek Ťápal a Jiří Kolář z Přerova – Předmostí. Celkem vysadili na 2700 hlav révy vinné a jejich vinice je tak největší registrovanou v Olomouckém kraji. Místo, kde vinohrad vysadili, je podle nich unikátní. Autoři a pěstitelé říkají: *„Vinice se nachází v Přerově – Předmostí, jakožto v jednom z nejvýznamnějších světových nalezišť paleolitického lovců mamutů. Vidíme odsud Moravskou bránu, kudy zvěř migrovala. Díky tomu lidé zdejší místa osidlovali. Navíc se nachází přesně tam, kde se spojuje s Hornomoravským a Dolnomoravským úvalem, navíc štěrkopískové podloží, které má původ ve třetihorním moři, vyhovuje odrůdám, které pěstujeme: tramín červený, Rulandské modré, Chardonnay, Hibernál a Kerner...“* Značka má název - Vinum Predmostensis.